

Д.Т. ДОРЕШКО
/м. Кривий Ріг/

З ПЕЩИН ДУХОВНОСТІ І ПЕДАГОГІЧНОГО ЗНАВСТВА

Дослідження проблем духовності і виховання в творчій спадщині Г.С.Сковороди проводилось в науково-дослідній лабораторії з проблем педагогіки національної школи Криворізького педагогічного інституту та педагогічній гімназії № 24, що свідчить про тематичну значимість і беззаперечний науковий інтерес. адже від сучасного прочитання спадщини визначного поета і педагога залежить якість підготовки учителів для національної школи України.

Результати дослідження адресовані вченим і учителям всіх типів навчальних закладів, адже весь використаний в роботі фактичний матеріал сам по собі становить національну скарбницю сучасного педагогічного українознавства, а влягнуті у певній послідовності процесу відкриття, узагальнення і аналізу фактів, подій, процесів і стану, цілеспрямованості і комплексності підходу при детальному опрацюванні його дозволяють твердити, що їх чекають в кожній українській школі, кожен учитель, хто присвятив себе людянознавчим наукам, кого хвилюють проблеми педагогічного українознавства.

Шеврін Г.С.Сковороди, філософські трактати, епістолярні твори, які вийшли з-під пера українського педагога-енциклопедиста, свідчать про високий літературний хист, обдарованість і талановитість їх автора, і які прямо та опосередковано беруть участь у вихованні читача, у формуванні кращих його рис.

Тривалість і неупередженість роботи над дослідженням дають підстави досказово твердити:

- твори різних поетичних жанрів, філософські трактати, листи, промови та інші із спадщини Великого Українця мають пряме і опосередковане значення у виховному процесі, беруть участь у формуванні особистості;

- погляди Г.С.Сковороди, його світоглядна позиція і переконання сформувалися на рідному фольклорі, педагогічному українознавстві, на народній психології, національній етнопедагогіці і народній філософії, що ріднить його з народом, робить нероздільним;

- увібравши народну мудрість, найкращі здобутки національної етнопедагогіки, Г.С.Сковорода відшліфував їх на гранях свого таланту і повернув народові вічні духовні скарби, як Зорі Чумцького шляху, як Заграва української національної педагогічної думки, як

смілоский шкідливість і освіти в Україні-ненці.

Звичайно, вже існуючі на той час народно-педагогічні уявлення українців про світ, Бога, людину, про сімейно і громадське виховання, про віру і вірування не могли залишитись осторонь і не знайти своєї рефракції в педагогічній, літературній і філософській творчості вірки першої величини на українському небосхилі.

Тож можна стверджувати, що педагогічні погляди Г.С.Сковороди об'єктивно стали втіленням, уособленням і концентрацією багатствікового етнопедагогічного досвіду українського народу.

Як свєрєдний результат практичного впливу національної етнопедагогіки на конкретну особу, можна розглядати народно-педагогічні погляди Григорія Савича, які збагатившись мудрістю його, повернулися в народ як його природна скарбниця. Весь період діяльності українського гєнія, як народного учителя, мудрого поета і філософа став для національної культури новою сходинкою до вершин світового рівня.

Літературна /поетична/ творчість Г.С.Сковороди заклала підмурівки для появи у майбутньому класичних творів І.М.Котляревського, Т.Г.Шевченка та ін., бо в той час українська поезія вже досягла силабо-тонічного узмунку.

Г.С.Сковорода стоєв у центрі духовного життя народу, мав значний вплив на формування національної класичної літератури, на розвиток окремих жанрів народно-поетичної творчості /пісні, балли, парамістрафічні твори на формування офіційної педагогіки і етнопедагогічних уявлєнь населєння, на вдосконалення системи філософських поглядів на світ, суспільство, людину і її духовність, на розвиток культури слов'янських країн і народів.

Узагалємвючи, можна засвідчити: подвиг Г.С.Сковороди полягає в тому, що він пропустив через свій розум і серце, як через призму, величезні здобутки національної народно-педагогічної скарбниці, сприйняв, осмислив, оцінив і відобразив її у тому вигляді в своїх літературних і педагогічних творах, в якому її могли розуміти більшість малосвієчених і неосвієчених верств Української нації.

Нєрєбудова програм з рідної літератури і методики її викладання, з методики національного виховання дозволять повернути до навчальних закладів України справжнього Г.С.Сковороду, яким він пройшов стежу борця за визволення рідного народу, спадщину якого слід прочитати по-новому. З нових позицій особливостей виховання духовності і педагогічного українознавства.